

Publicerad: 2007-12-24 10:24

Foto: Claes Grundsten

En fin harmoni mellan Hammarskjölds texter och Claes Grundstens bilder i en ny bok om de svenska fjällen.

Möte i storslagen natur

2005 var det hundra år sedan Dag Hammarskjöld föddes. Detta uppmärksammades på många sätt.

RECENSION Här i Uppsala visade Upplandsmuseet en utställning om Hammarskjölds relationer till och syn på fjällen. Nu har ett riktigt praktverk i storformat med titeln Dag Hammarskjölds fjällvärld publicerats. Det är Claes Grundsten, författare och fotograf med flera böcker om de svenska fjällen bakom sig, som tagit fram texter från Hammarskjölds penna och till dessa lagt egna fotografier med textkommentarer.

Hammarskjöld inte bara turistade i fjällen. Han hade ett mycket starkt engagemang för fjällvärlden som tog sig uttryck i aktiv medverkan som ordförande i Svenska Fjällklubben åren 1946 - 1951 och som styrelseledamot i Svenska turistföreningen från 1940 fram till sin död 1961. Han var vice ordförande i STF från 1950 och hade säkert blivit dessa ordförande om han fått leva.

Det som nog griper läsaren (eller bladdraren) mest i boken är Grundstens fotografier som ibland inte bara fyller en boksida utan ett helt uppslag med formatet 30 gånger 80 centimeter. Det är den största bok om svenska fjäll som jag kommit i beröring med. Hammarskjölds texter berör också och det är en fin harmoni mellan dessa och bilderna. Sex av de sju texterna är tidigare publicerade i Svenska turistföreningens årsskrifter och Svenska fjällklubbens årsböcker. En text har hämtats från tidningen Foto. När bilder får gå över två sidor och täcka ett helt uppslag finns en nackdel. Man får inte sidorna att komma i ett plan, det blir svårt att riktigt se det som ligger i marginalen mellan de båda sidorna. Men det är dock inget speciellt med just denna bok och förlaget har gjort vad som går att göra.

Fotografierna visar platser och områden som Hammarskjöld besökt under sina många vandringar, ibland med tält och full utrustning för veckolånga turer. Det är inte hela den svenska fjällvärlden som presenteras i bilderna. Tyngdpunkten ligger på norra Lappland och där särskilt Sarek, Sulitelma, Kebnekaise och Abisko. Det var till dessa områden som Hammarskjöld alltmer återvände till. Något finns också från Jämtlandsfjällen. Det var sommaren som lockade honom mest och vinterturerna var färre. Dock har Grundsten även med en del vinterbilder även om vintern även ofta finns i sommarbilderna med snö i höglänt terräng.

Det är inte enbart Hammarskjölds fjällvärld vi får ta del av utan i hög grad också Grundstens. Detta är inte sagt som något negativt, tvärtom. Jag tror att Grundsten och Hammarskjöld skulle ha funnit mycket gemensamt och kunnat trivas med att vandra tillsammans om de hade varit aktiva under samma period.

På sitt sätt präglas Hammarskjölds texter av en bildsyn och när jag fångas av och själv kommer in och känner mig stå bredvid Grundsten i en stor panoramabild i boken är det med en känsla för det storslagna. Det är ofta stilla i Grundstens fotografier, det är naturen som fångas. Där människor är med är de oftast mycket små vilket också är konstnären Grundstens avsikt. Jag har själv gjort många långturer till fots och på skidor i fjällvärlden och känner igen mig i både text och

bild från platser som också jag besökt. Mina lite vaga minnesbilder blir skarpa och fyllda med närvaro och starka känslor. Jag har stort utbyte av boken och den kommer hos mig inte ligga och bli dammig. Och för den som inte har dessa erfarenheter bör boken kunna öppna en värld värd att besöka. Och också att skapa ett engagemang för det helt nödvändiga i att för framtida generationer bevara det som lite missvisande kallas för Europas sista vildmark. Som Hammarskjöld skriver 1957 när han inte får tid för fjällbesök i sitt hårda arbetsprogram "...de svenska fjällen som ger ensamhet och distans icke genom verklighetsflykt utan genom mötet med en annan verklighet än arbetslivets och vardagens".

INGEMUND HÄGG

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.
Eftertryck eller annan kopiering förbjuden.